Populal rakonti de Portugal

Tradukita da Gonçalo Neves



Editerio Sudo



POPULAL RAKONTI DE PORTUGAL

Tradukita da Gonçalo Neves



Editerio Sudo

Lisboa, marto 2002

©
Todos os direitos reservados
Omna yuri rezervita

Editerio Sudo

editerio.sudo@gmail.com

LA SKARABEINO

Esis olim skarabeino qua balayis sua domo e trovis moneto ed iris quik a vicinino e questionis: “Vicino, quon me povas facar per ca moneto?” La vicino respondis ad el: “Komprez dolcaji.” “No, no, me ne es glutero.” El iris ad altra vicinino, ed elca dicis lo sama; pose el iris mem ad altra, qua dicis ad el: “Komprez rubandi, flori, braceleti ed orel-ringi e restez an la fenestro e dicez:

Qua volas spozigar la skarabeino,
Ica perfekta belino?

Iris la skarabeo komprar multa rubandi, denteli, braceleti ora ed orel-ringi; el ornis su per multa ornivi e restis an la fenestro dicante:

Qua volas spozigar la skarabeino,
Ica perfekta belino?

Bovo pasis e dicis: “Me volas.” “Qual es tua parolo?” “U, u...” “No, no, tu ne es apta, tu vekigus l’infanti nokte.” Pose el dicis itere:

Qua volas spozigar la skarabeino,
Ica perfekta belino?

Asno pasis e dicis: “Me volas.” “Qual es tua parolo?” “He ho... He ho...” “No, no, tu ne es apta, tu vekigus l’infanti nokte.” Pose porko pasis, e la skarabeo dicis ad il: “Parolez a me.” “Ho, ho, ho.” “No, no, tu ne es apta, tu vekigus l’infanti nokte.” Hundo pasis e la skarabeo dicis ad il: “Parolez a me.” “Beu, beu.” “No, no, tu ne es apta, tu vekigus l’infanti nokte.” Kato pasis. “Qual es tua parolo?” “Miau, miau.” “No, no, tu ne es apta, tu vekigus l’infanti nokte.” Museto pasis e dicis: “Me volas.” “Qual es tua parolo?” “Chi, chi, chi.” “Tu ya, tu ya; me volas spozigar tu” dicis la skarabeo. Lore la museto spozigis la skarabeo ed aquiris la nomo Ioannes Musego. Dum kelka dii li vivis tre felice, ma kande venis la sundio la skarabeo pregis Ioannes Musego sorgar la poto qua esis sur la fairo bolio-koquanta fazeoli por la dineo. Ioannes Musego proximeskis al

fairo e por vidar ka la fazeoli ja es koquita, insinuis la manuo en la poto e lua manuo restis ibe; il insinuis l'altra; anke olca restis ibe; il insinuis pedo; ad ol eventis lo sama, e tale pokope il falis tota en la poto e bolio-koquesis kun la fazeoli. Retrovenis la skarabeo del meso e pro ne vidar Ioannes Musego serchis il en omna trui e ne trovis il e dicis a su ipsa: "Il venos kande il volos e lasos me manjar mea fazeoli." Ma dum varsar la fazeoli en la plado el trovis Ioannes Musego mortinta e bolio-koquita kun li. Lore la skarabeo ploris per lauta krii, e tabureto quan el havis heme questionis:

Quo trublas tu, skarabeino,
Pro quo tu komencis plorar?
Mortis Ioannes Musego
Pro to me me komencis plorar.
E me qua es tabureto
Komencos dansar.

Pordo dicas ibe:

Quo trublas tu, tabureto,
Pro quo tu komencis dansar?
Mortis Ioannes Musego,
La skarabeino komencis plorar
E me, qua es tabureto
Komencis dansar.
E me qua es pordo
Komencos apertar e klozar.

Trabo dicas ibe:

Quo trublas tu, pordo,
Pro quo tu apertas e klozas?
Mortis Ioannes Musego,
La skarabeino komencis plorar,
La tabureto komencis dansar,
E me qua es pordo
Komencis apertar e klozar.
E me qua es trabo

Ruptos me.
Pino dicas ibe:
Quo trublas tu, trabo,
Pro quo tu ruptis tu?
Mortis Ioannes Musego,
La skarabeino komencis plorar,
La tabureto komencis dansar,
La pordo apertar e klozar,
E me ruptis me.
E me qua es pino
Extirpos me.

Venis la uceleti por repozar sur la pino e vidis ol extirpita e dicis:

Quo trublas tu, pino,
Pro quo tu jacas sur la sulo?
Mortis Ioannes Musego,
La skarabeino komencis plorar,
La tabureto komencis dansar,
La pordo apertar e klozar,
La trabo ruptis su,
E me extirpis me.
E ni qui es uceleti
Arachos nia okuleti.

L'uceleti arachis la okuleti e pose iris al fonto drinkar aquo. E la fonto dicas a li:

Pro quo, uceleti,
Vi arachis l'okuleti?
Mortis Ioannes Musego,
La skarabeino komencis plorar,
La tabureto dansar,
La pordo apertar e klozar,
La trabo ruptis su,
La pino extirpis su,
E ni, uceleti,
Arachis l'okuleti.

E me qua es fonto
Sikigos me.

Venis la pueri dil rejulo kun sua krucheti por cherpar aquo del fonto e trovis ol sika e dicis:

Quo trublas tu, fonto,
Pro quo tu sikeskis?
Mortis Ioannes Musego,
La skarabeino komencis plorar,
La tabureto dansar,
La pordo apertar e klozar,
La trabo ruptis su,
La pino extirpis su,
L'uceleti arachis l'okuleti,
E me sikigis me.
E ni frakasos la krucheti.

Ed iris la pueri al palaco, e la rejino questionis li:

Quo trublas vi, pueri,
Pro quo vi frakasis la krucheti?
Mortis Ioannes Musego,
La skarabeino komencis plorar,
La tabureto dansar,
La pordo apertar e klozar,
La trabo ruptis su,
La pino extirpis su,
L'uceleti arachis l'okuleti,
La fonto sikigis su,
E ni frakasis la krucheti.
Or me qua ne es plebeyo
Trairos en kamizo la koqueyo.

Lore la rejulo dicas:

E me tranos la kulo
Sur la brezi.

LA FORMIKO E LA NIVURO

Formiko entravis pedo en la nivuro.

“Nivuro, tu es tante forta, ke tu entravas mea pedo!”

La nivuro respondas: “Tante forta es me, ke la suno fuzas me.”

“Suno, tu es tante forta, ke tu fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

La suno respondas: “Tante forta es me, ke la muro impedas me.”

“Muro, tu es tante forta, ke tu impedas la suno, qua fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

La muro respondas: “Tante forta es me, ke la muso perforas me.”

“Muso, tu es tante forta, ke tu perforas la muro, qua impedas la suno, qua fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

La muso respondas: “Tante forta es me, ke la kato manjas me.”

“Kato, tu es tante forta, ke tu manjas la muso, qua perforas la muro, qua impedas la suno, qua fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

La kato respondas: “Tante forta es me, ke la hundo mordas me.”

“Hundo, tu es tante forta, ke tu mordas la kato, qua manjas la muso, qua perforas la muro, qua impedas la suno, qua fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

La hundo respondas: “Tante forta es me, ke la bastono batas me.”

“Bastono, tu es tante forta, ke tu batas la hundo, qua mordas la kato, qua manjas la muso, qua perforas la muro, qua impedas la suno, qua fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

La bastono respondas: “Tante forta es me, ke la fairo brulas me.”

“Fairo, tu es tante forta, ke tu brulas la bastono, qua batas la hundo, qua mordas la kato, qua manjas la muso, qua perforas la muro, qua impedas la suno, qua fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

La fairo respondas: “Tante forta es me, ke l’aquo extingas me.”

“Aquo, tu es tante forta, ke tu extingas la fairo, qua brulas la bastono, qua batas la hundo, qua mordas la kato, qua manjas la muso, qua perforas la muro, qua impedas la suno, qua fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

L’aquo respondas: “Tante forta es me, ke la bovo drinkas me.”

“Bovo, tu es tante forta, ke tu drinkas l’aquo, qua extingas la fairo, qua brulas la bastono, qua batas la hundo, qua mordas la kato, qua manjas la muso, qua perforas la muro, qua impedas la suno, qua fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

La bovo respondas: “Tante forta es me, ke la buchisto buchas me.”

“Buchisto, tu es tante forta, ke tu buchas la bovo, qua drinkas l’aquo, qua extingas la fairo, qua brulas la bastono, qua batas la hundo, qua mordas la kato, qua manjas la muso, qua perforas la muro, qua impedas la suno, qua fuzas la nivuro, qua entravas mea pedo!”

Respondas la buchisto: “Tante forta es me, ke la morto forduktas me.”

LA BLANKA KUNIKLETO

Esis olim
Kunikleto
Qua iris a sua legum-gardeno
Querar kauli
Por facar bulioneto.

Kande la kunikleto retrovenis a sua gareno pos irir a la legum-gardeno, il arivis an la pordo e trovis ol klozita de interne; il frapis, ed on questionis lu de interne: – “Qua es vu?” La kunikleto respondis:

Me es la kunikleto,
Qua venas de la legum-gardeno
E facos bulioneto.

On respondis ad il de interne:

E me es la kaprino meskina
Qua atakos tu
E ruptos tu en du.

Foriris la kunikleto tre trista e renkontris bovo e dicis a lu:

Me es la kunikleto
Qua irabis a la legum-gardeno
Ed iris al gareno
Facar la bulioneto;
Ma kande me arivis ibe
Me renkontris la kaprino meskina
Qua dicis: me atakos tu
E ruptos tu en du.

La bovo respondas: “Me ne iros ibe, me pavoras.” Foriris la kunikleto e renkontris hundo e dicis a lu:

Me es la kunikleto, edc.

La hundo respondas: “Me ne iros ibe, me pavoras.” La kunikleto sequis sua voyo e renkontris hanulo e dicis anke ad il:

Me es la kunikleto, edc.

La hanulo respondas: “Me ne iros ibe, me pavoras.” Foriris la kunikleto multe plu trista, ja sen espero retrovenor al gareno, kande il renkontris formiko, qua questionis lu: “Quo trublas tu, kunikleto?”
Me venis de la legum-gardeno, edc.

La formiko respondas: “Me iros ibe, e ni vidos quo eventos.” Iris ambi e frapis la pordo; la kaprino meskina dicas a li de interne:

Hike nulu envenas
Hike es la kaprino meskina
Qua atakos vi
E ruptos vi en tri.

La formiko respondas:

Me es la formiko domestika,
Qua arachos tua tripo
E lansos ol a kripo.

Ico dicite, la formiko envenis tra la truo dil seruro, ocidis la kaprino meskina, apertis la pordo al kunikleto, li facis la bulioneto e komencis vivar kune, la blanka kunikleto e la formiko domestika.

LA GRENADIERO DIL SIMIO

Esis olim simio qua sidis sur oliviero manjante grenado. Lore falis grenaduno sur la sulo ube stacis la oliviero, e pos kurta tempo naskis grenadiero. Kande la simio vidis la grenadiero naskinta, lu iris al proprietero dil oliviero e dicis: “Extirpez vua oliviero, por ke kreskez mea grenadiero.” Respondas la viro: “Me ne volas.” Iris la simio al yusteso e dicis: “Yusteso, arestez la viro, por ke il extirpez la oliviero, por ke kreskez mea grenadiero.” Respondas la yusteso: “Me ne volas.” Iris la simio al rejulo e dicis: “Rejulo, forprenez la vergo del yusteso, por ke el arestez la viro, por ke il extirpez la oliviero, por ke kreskez mea grenadiero.” Respondas la rejulo: “Me ne volas.” Iris la simio al rejino: “Rejino, iracez kontre la rejulo, por ke il forprenez la vergo del yusteso, edc.” Respondas la rejiino: “Me ne volas.” Lu iris al muso: “Muso, rodez la franji dil rejino, por ke el iracez kontre la rejulo, edc.” Respondas la muso: “Me ne volas.” Lu iris al kato: “Kato, manjez la muso, por ke lu rodez la franji dil rejino, edc.” Respondas la kato: “Me ne volas.” Lu iris al hundo: “Hundo, mordez la kato, por ke lu manjez la muso, edc.” Respondas la hundo. “Me ne volas.” Lu iris al bastono e dicis: “Bastono, batez la hundo, por ke lu mordez la kato, edc.” “Me ne volas.” Lu iris al fairo: “Fairo, brulez la bastono, por ke ol batez la hundo, edc.” “Me ne volas.” Lu iris al aquo: “Aquo, extingez la fairo, por ke ol brulez la bastono, edc.” “Me ne volas.” Lu iris al bovo: “Bovo, drinkez l’aquo, por ke ol extingez la fairo, edc.” “Me ne volas.” Lu iris al buchisto: “Buchisto, buchez la bovo, por ke lu drinkez l’aquo, edc.” “Me ne volas.” Lu iris al morto. “Morto, forduktez la buchisto, por ke il buchez la bovo, edc.” La morto esis forduktonta la buchisto, ed ilca dicis: “Ne forduktez me, nam me buchos la bovo”. Dicis la bovo: “Ne buchez me, nam me drinkos l’aquo.” Dicis l’aquo: “Ne drinkez me, nam me extingos la fairo.” Dicis la fairo: “Ne extingez me, nam me brulos la bastono.” Dicis la bastono: “Ne brulez me, nam me batos la hundo.” Dicis la hundo: “Ne batez me, nam me mordos la kato.” Dicis la kato: “Ne mordez me, nam me manjos la muso. Dicis la muso: “Ne manjez me, nam me rodos la franji dil rejino.” Dicis la rejino: “Ne rodez mea franji, nam me iracos kontre la rejulo.” Dicis la rejulo: “Ne iracez kontre me, nam me forprenos la vergo del

yusteso." Dicis la yusteso: "Rejulo, ne forprenez de me la vergo, nam me arestos la viro." Dicis la viro: "Yusteso, ne arestez me, nam me extirpos la oliviero." E la viro extirpis la oliviero, e la simio duris havar sua grenadiero.

LA HANULO E LA HANYUNO

HANYUNO
“Ki ki ri ki. Facez kuko por me.”

HANULO
“Ko ko ro ko. Me ne havas salo.”

HANYUNO
“Ki ki ri ki. Querigez ol.”

HANULO
“Ko ko ro ko. Me ne havas queranto.”

HANYUNO
“Ki ki ri ki. La kerlo.”

HANULO
“Ko ko ro ko. La kerlo klaudikas.”

HANYUNO
“Ki ki ri ki. Qua igis il klaudikar?”

HANULO
“Ko ko ro ko. La stoni.”

HANYUNO
“Ki ki ri ki. Ube la stoni?”

HANULO
“Ko ko ro ko. En l’aquo.”

HANYUNO
“Ki ki ri ki. Ube l’aquo?”

HANULO
“Ko ko ro ko. La bovi drinkis ol.”

HANYUNO
"Ki ki ri ki. Ube la bovi?"

HANULO
"Ko ko ro ko. Li plugas maizo."

HANYUNO
"Ki ki ri ki. Ube la maizo?"

HANULO
"Ko ko ro ko. La hanini manjis ol."

HANYUNO
"Ki ki ri ki. Ube la hanini?"

HANULO
"Ko ko ro ko. Li depozas ovi."

HANYUNO
"Ki ki ri ki. Ube la ovi?"

HANULO
"Ko ko ro ko. La paroki manjis li."

HANYUNO
"Ki ki ri ki. Ube la paroki?"

HANULO
"Ko ko ro ko. Li celebras meso."

HANYUNO
"Ki ki ri ki. Ube la meso?"

HANULO
"Ko ko ro ko. En la mes-libro."

HANYUNO

“Ki ki ri ki. Ube la mes-libro?”

HANULO
“Ko ko ro ko. En la kirko.”

HANYUNO
“Ki ki ri ki. Ube la kirko?”

HANULO
“Ko ko ro ko. En la urbo.”

LA OLDINO E LA VOLFI

Oldino havis multa nepoti, un de qui ankore esis baptota. Uldie la bona oldo ekiris por serchar bapto-patro por sua nepoteto e survoye renkontris volfo, qua questionis el: “Adube tu iras, oldo?” Ed el respondis: “Me prokuros bapto-patro por mea nepoto.” “Gardez tu, oldo, me manjos tu!” Ed el respondis: “Ne manjez me: kande me baptos mea puerulo me donos a tu rizo-flado.” El sequis sua voyo e renkontris altra volfo, qua facis la sama questiono, ed el donis la sama respondo. Pose el renkontris viro, qua questionis adube el iras, ed el respondis ke el serchas bapto-patro por sua nepoto, il quik ofris su por to. Pose la oldino naracis ad il la renkontri quan el havabis kun la volfi, e la viro donis ad el granda kukurbito e demandis el enirar ol, nam tale el arivos heme sen ke la volvi vidos el. La oldino eniris la kukurbito, ed olca komencis kurar e kurar, til ke ol renkontris volfo, qua questionis ol: “Kukurbito, ka tu vidis oldino survoye?”

Me vidis nek oldo nek oldeto;
Me vidis nek oldo nek oldego;
Kurez, kurez, kukurbiteto;
Kurez, kurez, kukurbitego.

Plu avane ol renkontris altra volfo, qua anke questionis: “Kukurbito, ka tu vidis oldino survoye?”

Me vidis nek oldo nek oldeto;
Me vidis nek oldo nek oldego;
Kurez, kurez, kukurbiteto;
Kurez, kurez, kukurbitego.

La oldino, supozante su ja for la volfi, insinuis la kapo ek la kuburbito, ma la volfi, qui sequis el, atakis e manjis el.

LA FOXO E LA VOLFO

Esis olim foxo qua vidis chas-hundi, ed ici dicis a lu. “Kompano, venez a ni; jus venis impero dil bestii, ke li ne nocez l’uni l’altri. “Lu dicis a li: “Me quik venos, ma unesme me vidos ka mea kompano volas uzar la sama impero e venar a vi.” La kompano esis hanulo. Lore pasis ibe chasisto e dicis a lu: “Foxo, ka tu volas hanini?” “Me volas.” “Venez do posdimeze che me, nam me havas ibe tota pultreyo. “La chasisto havis dozeno de chas-hundi inkluzita en stablo e lansis la hundi al foxo. Lore lu kureskis, e la hanulo perchinta sur muro klamis a lu: “Montrez a li la impero, montrez a li la impero!” La foxo eskapis del hundi ed iris a maiz-agro apartenanta al chasisto; lu saltis adinterne – abatis stono; saltis adextere – abatis altra, til ke lu sternis paseyo sur qua la bruti povus enirar. Lu vidis asno e dicis ad ica: “Kompano, ka tu volas maizo?” “Me volas.” “Enirez do, me igos la chasisto pagar la trompo quan il facis a me.” L’asno manjis tanta maizo ke lua sedo salieskis; pose venis korvo, e la foxo dicis a lu: “Kompano, ka tu volas karno?” “Yes, me volas.” “Irez do ibe.” E la foxo montris la sedo dil asno, ube la korvo esis pikonta, e l’asno forkikis ica. Pose la foxo renkontris volfo e dicis a lu: “Ka tu volas sizar bapto-filio?” Li sequis sua voyo e renkontris viri qui faskigis sekalo, e lore la foxo dicis al volfo: Yen, kompano: proximeskez a ta viri kun drashili, li poskuros tu, e me dume marodos lia poto de rizo.” Tale li agis; la viri poskuris la volfo, e la foxo insinuis la kapo en la poto, manjis tam multe kam lu povis e ruptis la poto; lu venis al volfo: “Quale tu standis, kompano?” “Nu, li poskuris me kun la drashili, me mortas pro surmeno.” “Regardez me: li ruptis mea kapo, mea cerebro ja salias.” La cerebro esis la legumi del rizo quin lu havis sur la kapo.

La volfo demandis de lu permiso lekar la cerebro, qua esis tre bona. Pose la foxo dicis al volfo: “Ni nun kushez ni hike por kelka tempo, nam me es fatigita.” Lu lasis la volfo dormeskar ed iris sizar la bapto-filio, quo signifikas manjar kapryuno.

Pose lu vidis oldulo en koqueyo e dicis ad il: “Oldeto, ka tu volas ke ni facez mariajal festino?” Pose al volfo juntesis la foxo e kuniklo; la volfo devis adportar kapryuno, la foxo hanino e la kuniklo petroselo. E tale li agis. La kuniklo arivis kom unesma kun fasketo

petrosela, e la oldulo lansis a lu bastono ed ocidis lu; al volfo il stekis spiso en la kulo e la foxon il sizis ye la kaudo e tranis sur la brezi. La foxo e la volfo fugis e, kande li esis fore, la volfo dicis: “Ni ne irez ibe; la oldo diablatra insinuis a me fingro tante varma, tante varma tra la kulo, ke ol semblis varma spiso.” Pose la foxo dicis: “Me vidos quon la oldo agas; se il dormas, ni ne falios marodar festino de il.”

Lu arivis an la pordo, e la oldo, qua finabis repasto, vishis la barbo per tuko. Lu venis al volfo e dicis: “Yen, kompano; ni forirez: la oldo tiras la barbo, ni pagos ad il, il ocidos ni.” “Ni do forirez.”

Dum ke li venis heme, nokteskis super lia voyo, e li vidis la ombro di la luno en puteo. Lore la foxo dicis. “Yen: en ta puteo jacas maiz-pano; ni ektirez ol.” “Quale ni agas lo?” “Yen: ni drinkos l’aquo, pose ni pisos e tale ni exhaustos l’aquo dil puteo.”

Li komencis drinkar, ma la foxo apene drinkis, dicante pos singla pokopa drinko: “Aye, me havas la ventro tante plena.” Ma la kompatinda volfo drinkis multe e tante drinkis ke lu krevis e mortis.

Pose la foxo juntesis al herono por facar faruna buliono; la herono facis la buliono en krugo; lu insinuis la beko e drinkis omno, nam la foxo ne povis drinkar ol ek la krugo. Pose la herono dicis a lu: “Tu ja invitis me a tua festino; nun me invitos tu a festino qua es en cielo.” “Quale me iros?” “Tu iros sur mea ali.”

E tale eventis; la herono, quik kande lu sentis su plu fatigita, dicis al foxo: “Tenez tu, kompano, dum ke me trusos la maniki.” E lu lasis la foxo falar, ed ica dicis dum la falo:

Me iras de sitelo a barelo;
Se me eskapos cafoye,
Me ne rivenos al festino dil cielo.

Infre jacis granda roko, e la foxo dicis: “Garez tu, roko, me ne volas ruptar tu.” Lore lu falis sur la roko e krevis.

LA PUERI PERDITA

Patro havis filiulo e filiino e kustumis sendar li al bosko querar lenii. Uldie la pueri iris e perdis la voyo. Pos marchir longe li vidis lumo; li proximeskis e vidis domo apud la lumo; li enriris e vidis sorcistino fritanta kuki; la sorcisto havis nur un okulo, meze dil fronto, e pro to el ne quik vidis la pueri. Or la pueri, qui hungris multe, forprenis tre delikate la kuki, e la sorcisto, supozante ke la kato forprenas oli, dicis:

Adfore! Eskartez la muzelo!
Tu balde recevos gamelo!

Ed el duris fritar; e la pueri, vidante l'eroro dil sorcisto, ridegis. Lore el regardis li e dicis: "Do esas vi, pueri? Venez a me, venez." El prenis la pueri e pozis li en kesto de kastani, rekomendante ke li manjez sat multe til divenar repleta. La pueri manjis e manjis kastani, e la sorcisto dicis a li uldie: "Insinuez fingreto tra la truo dil seruro, por ke me videz ka vi ja es repleta." La pueri, vice insinuar fingreto, insinuis la kaudo di museto quan li trovabis en la kesto. La sorcisto dicis dum vidar ol: "Vi ankore es tro magra; durez manjar." Pos kelka tempo el itere pregis la pueri montrar la fingreti, e li ne havis altra rekurso kam montrar oli, nam li ne plus havis la kaudo dil muso. Lore la sorcisto dicis a li: "Nun vi ja povas ekirar la kesto, vi ja es repleta." Pose el demandis la pueri querar lenii por varmigar la forno; ed el donis a li pano, rekomendante ke li manjez nur la krumo ma ne ruptez olta; el donis a li anke kukurbito de vino, pregante li drinkar ol sen tirir la korko; el donis a li anke du manuedi de lupini, rekomendante ke li manjez oli e jetez la sheli sur la voyo, por uzar olci kom guidilo dum retrovenar heme. Departis la pueri al bosko; e survoye li renkontris oldino qua questionis adube li iras. La pueri naracis omno quo eventabis e dicis ke li hungras ma ne savas quale manjar la pano sen ruptar ol. Lore la oldo facis trueto en la pano, ektiris la krumo e donis ol al pueri; pose el facis trueto anke en la kukurbito, por ke la pueri drinkez la vino, e pregis li querar la lenii, nam el vartos li survoye. Retrovenis la pueri del bosko e renkontris itere la oldo, qua dicis a li: "Kara pueri, la sorcisto varmigos la forno

por bakar vi; el pregos vi dansar sur la shovelo, ma lore dicez ad el: “Dansez vu kom unesma, por ke ni lernez.”; lore el dansos, e vi dicez: “Virgino Maria e Santa Iozef, helpez ni!” e pulsez el aden la forno.” Portis la pueri la lenii; la sorcisto varmigis la forno e dicis al pueri: “Dansez hike sur la shovelo.” “Dansez vu kom unesma, por ke ni lernez.” La sorcisto komencis dansar sur la shovelo, e la pueri dicis: “Virgino Maria e Santa Iozef, helpez ni!” e pulsis el aden la forno.

La sorcisto subisis granda krevo e mortis, e la pueri retrovenis al hemo di sua patro ed adportis la pekunio quan la sorcisto havis che su.

LA BELA PUERINO

Esis olim viro; il habitis urbo e havis navi sur la maro, e pose il komencis dekadar pro ke la navi perdesis. Il kelke chagrenis e ne povis vivar tam decante kam il vivis en la urbo e havis mikra domeni en vilajo e dicis al spozino ed al filiini: “Ni ne havas altra rekurso kam irar a nia domeneti; se ni vivos min decante kam til nun, nia enemiki proklamos lo.”

La spozino e un del filiini aceptis lo, ma le du cetera komencis plorar multe. E pose li iris. La filiino qua iris volunte esis la maxim yuna e nomesis Bela Puerino; el kantis multe ed esis el qua queris herbi por la bruti, senshue; l’altri restis en la chambro ed agis nulo altra kam plorar. Kande la patro iris ad ula loko, la seniori sempre pregis il portar ulo a li, e la junioro demandis nulo. Eventis lore ke arivis letro de amiko dicanta ke la navi es venonta, ke on savas lo, e ke il devas irar por vidar li.

La viro marchis kun servisto por saveskar ulo pri ta navi; kande il departis, la juniora filiini pregis il: “Se ya venis vua navi, adportez kelka kozi por ni.” E li indikis ta kozi. Ed il dicis al junioro: “Or tua fratini pregas me adportar ulo. Ka nur tu demandas nulo de me?” “Anke me demandos ulo de vu; ube vu trovos la maxim bela gardeno, portez a me la maxim bela floro de ibe.” La patro iris ed arivis an urbo e konstatis ke la navi ne es lua e foriris kun vakua burso. Il arivis an monto, e nokteskis super lua voyo; il vidis lumo e direktis su ad ol por vidar kad ulu povas gastigar il. Il arivis ibe e vidis granda domo e frapis la pordo; nulu respondis; il frapis itere; nulu respondis. Il dicis al kerlo: “Irez tra la suba fenco vidar kad ulu trovesas.” La kerlo iris e retrovenis: “Me vidas interne multa lumi e kavali manjanta e palio por nutrar li; ma me vidas nul homo.”

Lore la viro imperis pozar la kavalo en la stablo, e li eniris la koqueyo. Li trovis ibe nutrivi, e la hungro ne esante mikra, li komencis manjar multe. E lore eventis ke ulo trairis la domo kun granda bruiso, quale se on audus tranata stuli, e pose proximeskis a li bestio reptanta e dicis a li: “Bona vespero.” E li staceskis pavore e dicis a lu: “Ni venis adhike pro ne trovir altra shirmeyo nek nutrivi; ma ni ne venis por nocar.” “Durez manjar e drinkez.” Restis dum kelka tempo la bestio e dicis a li: “Nun irez kushar vi, anke me iros a

mea stablo.” E lu komencis reptar tra la koqueyo ed ekiris. En la nexta dio la viro iris al gardeno, qua esis la maxim bela gardeno quan il vidabis, e dicis: “Pro ke me povas portar nulo a mea filii seniora, me volas adminime portar la floro a Bela Puerino...” Dum ke il tranchas la floro la bestio atakas il: “Ha, furtero! Pos ke me aceptis tu en mea hemo, tu venas koliar mea entrateno, me ya entratenas me per nulo altra kam rozi.” Ed il dicis: “Me agis male, advere; ma me havas che me filiino, qua pregis me portar ad el la maxim bela floro quan me trovos dum la voyajo, e pro ke me povas portar nulo al altra filiini, me volus adminime adportar la floro; ma se vu volas ol, ibe ol restez.” “No, forportez ol, e se vu portos adhike ta filio, vi divenos richa.” La viro marchis ed arivis heme tre trublita pro portar nulo al altra filiini e ne trovir la navi e prenis la floro e donis ol a Bela Puerino.

La filiino, quik kande el vidis la floro, dicis: “Ho, qual bela floro! Ube vu trovis ol, mea patro? “La patro naracis quon il vidabis, e la filiino dicis: “Mea patro, me volas irar por vidar” “Or la bestio parolas e dicis ke anke lu volas vidar tu.” “Ni do irez.” E li iris. La filiino, quik kande el vidis la bestio, dicis: “Patro, me volas restar hike kun la bestio, lu es tre bela.” La patro kelke regretis ma lasis el. Pos kelka tempo el dicis: “Mea bestio miniona, ka tu ne lasos me irar por vidar mea genitori?” E lu respondis: “No, tu ne foriros; tua patro venos adhike.” La patro venis e dicis al bestio: “Me volus forportar la puerino.” “Ne forportez la puero, altre me mortos, ed irez a ta pordo ed apertez ol e forportez la richaji quin vu volos e mariajez tua filiini.” Quon pluse volus la viro?

Uldie la bestio venis a Bela Puerino: “Tua seniora fratino venas del mariajo; ka tu volas vidar el?” “Me volas”. “Irez adibe ed apertez ta pordo.” El iris e vidis venar la fratino kun la spozulo e la genitori. “Nun lasez me irar por vidar mea bofratulo.” “Me ya lasus, ma tu ne retrovenus.” “Me retrovenos; grantez a me tri dii, en dio e duimo me arivos ibe e retrovenos adhike en altra dio e duimo.” “Se tu ne retrovenos ante ta tri dii, kande tu venos tu trovos me mortinta.” “El iris; pos la tri dii el venis ma tardesis kelkete plu longe kam la tri dii: el iris al gardeno e vidis lu jacar quaze mortinta. El proximeskis a lu. “Aye, mea bestio miniona!” Ed el ploreskis e dicis: “Kompatinda, lu mortis; me kisos lu.” Ed el kisis lu, ma la bestio divenis bela kerlo. Il esis sorcita princo e spozigis el.

KONTENAJO

La skarabeino	5
La formiko e la nivuro	9
La blanka kunikleto	11
La grenadiero dil simio	13
La hanulo e la hanyuno	15
La oldino e la volfi	18
La foxo e la volfo	19
La pueri perdita	21
La bela puerino	23